

Mål C-774/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

22 oktober 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Slovenien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

5 september 2019

Klagande:

A.B.

B.B.

Motpart:

Personal Exchange International Limited

Saken i det nationella målet

Fråga har uppkommit huruvida Republiken Sloveniens eller Republiken Maltas domstolar är behöriga att pröva det aktuella ärendet. Den avgörande frågan är huruvida de omständigheter som ska beaktas omfattas av tillämpningsområdet för den regel som föreskrivs i artikel 15.1 i förordning nr 44/2001. Det ska avgöras om klaganden i det nationella målet har ingått ett avtal med motparten i egenskap av konsument, utanför vederbörandes affärsverksamhet eller yrkesverksamhet. Bedömningen av vilka domstolar som är behöriga beror på huruvida klaganden kan anses vara konsument i den mening som avses i unionsrätten.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 15 i förordning nr 44/2001. Den rättsliga grunden för talan är artikel 267 FEUF.

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

Ska artikel 15.1 i förordning nr 44/2001 tolkas så, att ett avtal om pokerspel online, som ingås på distans via internet mellan en person och en utländsk aktör som tillhandahåller onlinespel, och vilket avtal omfattas av denna aktörs allmänna avtalsvillkor, kan kvalificeras som ett avtal som ingåtts av en konsument för ändamål som kan anses ligga utanför vederbörandes affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, trots att denne under flera år har livnärt sig på de inkomster som han erhållit från detta, eller på vinsterna från pokerspel, även om han inte har någon formell registrering för denna typ av verksamhet och i vilket fall som helst inte erbjuder denna verksamhet till tredje man på marknaden som en avgiftsbelagd tjänst?

Anförda unionsbestämmelser

Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, särskilt artikel 15.

Anförda nationella bestämmelser

Zakon o pravdnem postopku (civilprocesslagen), i synnerhet artiklarna 17 och 18

Zakon o varstvu potrošnikov (konsumentskyddslagen)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 B.B. är en pokerspelare som begär att Personal Exchange International Limited ska betala det belopp på 226 850,21 euro som B.B. vunnit genom att spela poker på nämnda bolags webbplats www.mybet.com, under perioden den 31 mars 2010 – den 10 maj 2011. Personal Exchange International Limited, som driver detta online-kasino, har innehållit de belopp som B.B. vunnit genom sitt pokerspelande och har tillgodogjort sig dessa eftersom B.B. hade åsidosatt bolagets spelvillkor genom att ha flera olika användarkonton.
- 2 Personal Exchange International Limited är en juridisk person som är registrerad som ett rörelseidkande bolag som erbjuder hasardspel på internet och i detta syfte har ett tillstånd från Republiken Malta där bolaget har sitt säte. Bolaget tillhandahåller onlinespel för distansspel med hjälp av webbplatsen (www.mybet.com), vilket innebär att dess verksamhet även riktar sig mot Republiken Slovenien.
- 3 B.B. är en fysisk person som är bosatt i Slovenien och har använt sig av de tjänster som tillhandahålls av Personal Exchange International Limited via webbplatsen. B.B. har själv uppgett att hans mål var att säkerställa sin framtid i ekonomiskt

hänseende med hjälp av pokerspel och att han var professionell pokerspelare. B.B. har inte någon formell registrering för utförandet eller utövandet av en sådan verksamhet. Tack vare pokerspel erhöll B.B. en vinst på 227 226,44 euro, medan den totala omsättningen för verksamheten var högre. Via Personal Exchange International Limited har B.B. vunnit ett nettobelopp på 110 euro per timme.

- 4 Vid registrering av ett användarkonto på Personal Exchange International Limited:s webbplats måste alla användare, inbegripet B.B., godta särskilda och allmänna avtalsvillkor som har formulerats av Personal Exchange International Limited. Användaren hade inte något inflytande över innehållet i dessa villkor. I de allmänna villkoren i avtalet föreskrevs bland annat att domstolarna i Malta skulle vara behöriga att avgöra eventuella tvister till följd av avtalsförhållandet.
- 5 Såväl i Republiken Maltas lagstiftning som i de allmänna avtalsvillkoren föreskrivs att varje användare endast kan ha ett användarkonto hos en hasardspelsaktör. Ett användarkonto gör det endast möjligt att spela för den som är registrerad på det. En spelare får inte registrera sig på nytt, och det är inte heller tillåtet att använda en annan spelares konto. Vid felaktiga uppgifter ska en sådan spelares registrering inte tillåtas och registreringen upphävs omedelbart. I de allmänna villkoren i avtalet föreskrivs att Personal Exchange International Limited i ett sådant fall har rätt att innehålla de medel som finns på detta konto hos kasinot.
- 6 Genom att öppna ett ytterligare användarkonto har B.B. åsidosatt villkoret om ett enda användarkonto, som denne därmed avsiktligt har försökt att kringgå. På grund av åsidosättandet av ovannämnda villkor blockerade Personal Exchange International Limited den 10 maj 2011 B.B.:s konto och innehöll samtliga medel som fanns på hans konto, vilket var 227 226,44 euro.
- 7 Trots att B.B. hade åsidosatt villkoren, var detta innehållande inte berättigat, eftersom Personal Exchange International Limited inte genomförde förfarandet på ett korrekt sätt. Personal Exchange International Limited kände till detta beteende och gjorde det möjligt för B.B. att spela poker, var överens med honom och godtog honom fullt ut. Trots att Personal Exchange International Limited sedan länge hade fått kännedom om att B.B. åsidosatte villkoren, har bolaget varken spärrat B.B.:s konto eller hindrat honom att fortsätta att spela. Bolaget har nämligen tjänat provision på B.B.:s spel och slutligen innehållit alla de belopp som B.B. hade vunnit fram till dess. Mot bakgrund av det ovan anförda har B.B. rätt att erhålla de belopp han vunnit på sitt spel och Personal Exchange International Limited är skyldig att betala detta belopp till honom.
- 8 Domstolen som prövade ärendet i första instans biföll B.B.:s talan i dess helhet och förpliktade Personal Exchange International Limited att betala B.B. 226 850,21 euro jämte dröjsmålsränta.
- 9 Domstolen i första instans ansåg att B.B. hade agerat i egenskap av konsument för ändamål som låg utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet. Därmed

fann nämnda domstol att slovenska domstolar var behöriga mot bakgrund av B.B.:s hemvist, det vill säga Republiken Slovenien.

- 10 Personal Exchange International Limited överklagade domen från första instans, i vilken B.B.:s talan bifölls, till andra instans. Domstolen i andra instans ogillade överklagandet och anslöt sig till förstainstansdomstolens samtliga slutsatser och skäl.
- 11 Personal Exchange International Limited överklagade domen från domstolen i andra instans till Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Som grund för detta överklagande åberopade bolaget väsentliga överträdelser av förfarandereglererna och en felaktig tillämpning av materiell rätt. Bolaget har i huvudsak bestritt de lägre domstolarnas slutsats att B.B. var en konsument som agerade utanför sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet. I sin svarsskrivelse har B.B. bestritt bolagets talan och anslutit sig till underinstansernas uppfattning.

Parternas huvudargument

- 12 Enligt B.B. beror Personal Exchange International Limiteds skyldighet att betala honom på den omständigheten att han har vunnit detta belopp i egenskap av pokerspelare inom ramen för de kasinotjänster som bolaget tillhandahöll i egenskap av webbplatsoperatör. Pokerspelarna registrerar sig på bolagets webbplats och öppnar sina egna användarkonton, på vilka de sätter in pengar, som därefter kan användas för att när som helst spela på internet eller för att göra betalningar. Eftersom Personal Exchange International Limited tillgodogjorde sig B.B.:s pengar på ett otillbörligt sätt är bolaget skyldigt att återbetala detta belopp.
- 13 B.B. grundar behörigheten för domstolarna i Republiken Slovenien på den omständigheten att han har använt sig av Personal Exchange International Limiteds kasinotjänster på internet i egenskap av konsument, eftersom han har handlat utanför sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet. Han är således en konsument och har med tillämpning av artiklarna 15 och 16 i förordning nr 44/2001 rätt att väcka talan vid domstolar i den medlemsstat där han har sin hemvist.
- 14 Personal Exchange International Limited har yrkat att överklagandet ska avvisas, eftersom de slovenska domstolarna inte är behöriga, behöriga domstolar är istället domstolarna i Malta, där bolaget har sitt säte. Enligt Personal Exchange International Limited kan B.B. inte anses vara en konsument, eftersom det rör sig om en professionell pokerspelare som inte har rätt till det skydd som en konsument har.
- 15 Personal Exchange International Limited anser sig således ha haft rätt att beslagta B.B.:s pengar eftersom han hade åsidosatt bolagets avtalsvillkor. Dessutom hade B.B., förutom att ett reguljärt användarkonto, även ett extra användarkonto, vilket är förbjudet.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 16 Frågan är av väsentlig betydelse, eftersom utgången i målet beror på den. En genomgång av EU-domstolens praxis visar att domstolen ännu inte har uttalat sig i denna typ av fall. Vidare är tillämpningen av unionsrätten inte så uppenbar att det inte finns utrymme för tvivel (doktrinen om *acte clair*). Det framgår av andra domar från Europeiska unionens domstol (C-498/16 (Schrems, EU:C:2018:37), C-297/14 (Hobohom, EU:C:2015:844), C-441/13 (Hejduk, EU:C:2015:28), C-375/13 (Kolassa, EU:C:2015:37), C-508/12 (Vapenik, EU:C:2013:790), C-218/12 (Emrek, EU:C:2013:666), C-419/11 (Česká spořitelna, EU:C:2013:165), C-190/11 (Muhlleitner, EU:C:2012:542) och C-585/08 och C-144/09 (Pammer och Hotel Alpenhof, EU:C:2010:740)) – i vilka det i övrigt var fråga om andra faktiska omständigheter – att begreppet konsument ska tolkas självständigt och enhetligt, eftersom det rör sig om ett självständigt unionsrättsligt begrepp. Konsumentskyddet är endast tillämpligt på privata slutkonsumenter och på avtal som har som enda syfte att tillgodose en enskilds privata konsumtion.
- 17 Hänsyn ska även tas till konsumentbegreppet i andra relevanta unionsrättsliga bestämmelser, till exempel förordning nr 805/2004, direktiven 1999/44/EG och 93/13/EEG och andra direktiv. Samma sak gäller EU-domstolens tolkning vid tillämpningen av 1968 års Brysselkonvention (C-150/77 (Bertrand, EU:C:1978:137), C-89/91 (Shearson Lehman Hutton, EU:C:1993:15), C-464/01 (Gruber, EU:C:2005:32), C-96/00 (Gabriel, EU:C:2002:436), C-269/95 (Benincasa, EU:C:1997:337), och andra domar).
- 18 Det framgår av de faktiska omständigheterna i målet att de omständigheter som kännetecknar privata konsumenter överlappar de omständigheter som kännetecknar utövandet av en ekonomisk verksamhet eller ett yrke. Ur denna synvinkel rör det sig om olika relevanta men konkurrerande omständigheter, som ska kvalificeras hierarkiskt och kvalitativt i enlighet med unionsrätten. I förevarande fall är både den tolkning av begreppet konsument som B.B. har förespråkats och den motsatta tolkningen av detta begrepp, som Personal Exchange International Limited har förespråkats, möjlig.
- 19 De två tolkningarna skiljer sig även åt i konceptuellt hänseende. Vad gäller innehållet rör det sig i båda fallen om förhållandet mellan det traditionella konsumentbegreppet och ett mer modernt begrepp, och hur en enskilds privata eller yrkesmässiga verksamhet ska förstås. Den tolkning som B.B. förespråkar avser en enskilds yrkesverksamhet i formell mening, medan Personal Exchange International Limiteds synsätt inte tar hänsyn till det sätt som denna verksamhet genöförs på och istället lägger tyngdpunkten på verksamhetens betydelse för den enskilde.
- 20 De olika språkversionerna på några av unionens medlemsstaters språk¹, vilka har vissa nyansskillnader, ger upphov till ytterligare förvirring. Räckvidden av

¹ **Slovenska:** "V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklone oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti ..." "... Om talan avser

jämförbara definitioner på är inte heller helt identisk på samtliga språk. På samtliga språkversioner är ställningen som konsument utesluten i fråga om den enskildes yrke.² Utöver detta innehåller vissa språkversioner dessutom ytterligare ordelement. På slovenska finns således orden ”pridobitna dejavnost” (”inkomstbringande verksamhet”), som hänför sig till den tekniska och ekonomiska aspekten av inflödet av pengar, i meningen förvärv av materiella tillgångar. Detta gäller på en något annorlunda bild jämfört med det engelska ordet ”trade”,³ som avser handel såsom utbyte av varor eller tjänster i meningen en ekonomisk och organiserad marknad. Även det tyska ordet ”gewerblich” har en vid innebörd, som anknyter till betydelsen av kommersiell karaktär, men mer i meningen inriktning på individuell handel. I vissa språkversioner förekommer överhuvudtaget inte några ytterligare ordelement såsom de ovannämnda och det finns endast en hänvisning till ”yrket” (i till exempel den kroatiska definitionen finns det inga ytterligare ordelement utöver ”yrket”). Den beskrivna språkliga mångfalden visar att en bokstavstolkning av det aktuella begreppet inte ger ett entydigt svar, vilket inte bidrar till en tydligare förståelse av artikel 15.1 i förordning nr 44/2001.

- 21 Det rör sig om en intressant fråga som avser en konkret livssituation, och denna fråga har större räckvidd än nämnda situation. Den tolkning av rätten som Europeiska unionens domstol gör kommer även att bestämma den därpå följande definitionen av jämförbara verksamheter, vilka redan ur teoretisk synpunkt avviker från det klassiska konsumentbegreppet och vilka blir allt vanligare. Genom analogi skulle denna verksamhet även kunna omfatta försörjning via datorspel eller annan virtuell verksamhet, som är moderna försörjningsmöjligheter och yrken. Den begärda tolkningen kommer således med nödvändighet även att kunna innebära ett ifrågasättande av vissa traditionella band som är (varit) typiska för det klassiska konsumentbegreppet.

avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför dennes affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, gäller i fråga om behörigheten ...”.

– **Engelska:** ”*In matters relating to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession (...)*”.

– **Tyska:** ”*Bilden ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag, den eine Person, der Verbraucher, zu einem Zweck geschlossen hat, der nicht der beruflichen oder gewerblichen Tätigkeit dieser Person zugerechnet werden kann ...*”.

– **Franska:** ”*En matière de contrat conclu par une personne, le consommateur, pour un usage pouvant être considéré comme étranger à son activité professionnelle ...*”.

– **Kroatiska:** ”*Ustvarima koji se odnose na ugovor koji sklopa osoba – potrošač, u svrhe za koje se može smatrati da su izvan njezine profesionalne djelatnosti*”.

² På slovenska, ”poklic” (yrke); på engelska, ”profession”; på tyska, ”beruflich”; på franska: ”professionnelle”; på kroatiska, ”profesionalne”.

³ Online Cambridge dictionary: ”*the activity of buying and selling, or exchanging goods and/or services between people*” ... ”*business activity*”.